

Alienation and Patriotism in the Poems of the Iraqi Turkmen Poet Ali Yagmur Oglu

Doç. Yıldız Sadettin Abdul Gani

Bağdat Üniversitesi / Diller Fakültesi / Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Yildz.s@colang.uobaghdad.edu.iq

Copyright (c) 2025 **Doç. Yıldız Sadettin Abdul Gani**

DOI: <https://doi.org/10.31973/vfgeb8w63>

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

Abstract:

The city of Kirkuk is full of many writers and poets who have written masterpieces of Turkmen literature, which remain as beautiful celebrated poems that people pass down from generation to generation. The Iraqi Turkmen poet Ali Yagmur Oglu is at the forefront of Kirkuk and Iraqi poets, whose poetry flows with national enthusiasm and broad artistic creativity, characterized by easy performance free of deviation and complexity. His poems fall on paper lines like rain, overflowing with patriotism and love for his Turkmen people. It is a bouquet of roses extending from Tal Afar to Mandali, and from Bosnia to Chechnya. Ali Yagmur Oglu, the poet who grew up and was raised among his Turkmen people, was reluctantly forced to live far from his homeland; his poems overflow with love for his homeland. Yagmur Oglu often wrote elegies with patriotic feelings, expressing his pain, distress, and cries. The poems of this poet have a purposeful patriotic approach that occupies a large space in his writings. These poems were born from Yagmur Oglu's thoughts and his view of the bitter reality experienced by his people who struggled for freedom and independence. In this research, after discussing the poet's life, literary personality, and works, the researcher tried to reveal the suffering of alienation and love of the homeland in the poet's poems.

Keywords: Ali Yagmur Oglu, Iraqi Turkmen poets, national feelings.

Irak Türkmen Şairi Ali yağmuroğlu'nun Şiirlerin'de Yabancılık ve vatan sevgisi

Doç. Yıldız Sadettin Abdul Gani
Bağdat Üniversitesi / Diller Fakültesi / Türk Dili ve Edebiyatı
Bölümü
Yildz.s@colang.uobaghdad.edu.iq

ÖZET:

Kerkük şehri, insanların nesilden nesile aktaracağı güzel bir anı olarak kalan Türkmen edebiyatına şaheserler veren çok sayıda yazar ve şairle doludur. Türkmen yurduna sevgi, can ve heyecan veren bereketli yağmur gibi yağan bir demet şiir, içten taşarak gelen, öğütler ve milli heyecan dolu, kağıda dökülen mısralar. Telafer'den Mendeli'ye, Bosna'dan Çeçenistan'a uzanan bir demet gül. Taş toprağı Türk olan Türkmenlerin yetiştirdiğı, insanlarına engin duyguları içinde şiirleriyle yetiştiren vatan sevdasıyla yanan pişen Ali yağmuroğlu vatanından uzak yaşamayı istemeyerek kabul eden, çoğu zaman milli duygularla gönül avutturucu dizeler yazarak, acısını, sıkıntısını, haykırışını şiirle dile getiren şairin, ilk önce Hayatı, edebi kişiliğı ve eserini ele aldıktan sonra bu araştırmada şairin şiirlerine yansıyan yabancılık ve vatan sevgisini ortaya çıkartmaktır. Son olarak bu araştırmanın okuyucularına yararlı olacağı değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Irak Türkmen Şairleri, milli duygular, Ali Yağmuroğlu.

Şairin Hayatı, edebi kişiliğı ve Eseri :

Kerkük Valiliğı'nin Dakuk ilçesine bağılı imam Zeyn El-Abidin köyü 1/7/1957 tarihinde büyük milli şair Ali Yağmuroğlu'nu doğurdu. Edebiyat ve şiire büyük bir tutkusu olan, ilk ve orta öğrenimini Kerkük Valiliğinde, lise eğitimi ise Bağdat Valiliğinde tamamladı. 1978 yılında kerkük Elektrik Dağıtım Dairesine atandı. 1995 yılında işinden ve ülkesi Irak'tan kişisel nedenlerle ayrılarak bugüne kadar Türkiye'ye sığındı. Orada ikamet etti ve bir Türk şirketine atandı. Dubai'ye giderek dört yıl şirket müdürü olarak çalıştı. Ankara Üniversitesi Diller Fakültesi'nden (Tömer) sertifikası almış olup, şu anda Türkiye'de yeminli tercüman olarak çalışmaktadır. Çocukluğundan beri Dede Abbas ailesine ait bir tekiyede ve Dede Jaafar tekyesinde, Fuzuli El-Bağdadi, Nedim, Yunus Emre ve diğerlerinin ilahiyat şiirleri, peygamber efendimizin ve şerefli imamların, övgüsü ile büyüdü. Raşid Ali Dakuklu, yazar Muhammed Hurşid El-Dakuklu ve Muhammed İzzet Hattat ve ilk okul müdürü Kasım gibi şairlerin tekyelerini sürekli ziyaret etti. Dervişlerden

Nureddin Efendi, saz çalıp övgü şiirleri okurdu. Buradan edebiyata ve şiire karşı büyük bir tutku, ilgi ve eğilim geliştirdi. Okuduklarını ezberledi. Gün geçtikçe bir araya gelerek yazma yeteneğinin olup olmadığını düşünmeye başladı. Şiir yazmaya başlayınca kadar kendini Türk edebiyatı ve şiirini derinlemesine incelemeye adanmıştı (Ali yağmuroğlu'ndan alınmış bilgiler 2024).

Edebiyat hayatının başlangıcında 1973 yılında atıldı. Önce hoyrat daha sonra Hece vezninde şiirler yazmaya başladı (Küzeci,2006:75). Okul etkinliklerinde şairlerin şiirlerini okuyordu. Erişkinliğe ulaştıktan sonra kendine olan güveni gün geçtikçe güçlendiğinden Nazira'nın şiirini yazmaya çalışmış ve şiirini yazarken Salah Nevres, Akram Tozlu, Muhammad Ezzat Hattat gibi şairlerin görüşlerini almıştır. Şair şiirlerini Bağdat'ta Türkmen Kardeşlik dergisi, İstanbul'da Türkmen kardeşlik dergisi, Türkmeneli dergisi, Ahmet Yesevi Türk dergisi, EL-Fanar dergisi, Işık dergisi, Altın köprü dergisi, Türkmen yazar dergisi, Yurt gazetesi, Türkmeneli gazetesi, Orta Doğu Türkçe gazetesi, Türkiye gazetesi, Türkmenlerin Sesi, El-Afak gazetesi ve El-Dalil gazetesi. Büyük şair ve yazarların hayranlığını kazandı. Şarkıcılar ondan şarkı sözlerinin yazmasını istediler. Radyo ve televizyon ona Kerkük'te edebiyat programlarında röportajlar vermeye başladı ve şiirlerini (Sevgi Çemberi) adında bir kitapta topladı ve kitabı iki kez basıldı. İstanbul'da Türk edebiyatını öğrendi ve genel olarak Türk-İrak dili ve edebiyatını dünyaya tanıtmayı amaçlayan Türk dünyası ile ilgili çeşitli etkinliklere katıldı. Yazılarında öncelikle vatansever şiire yöneldi ve ulusal günlerde birçok yazdığı şarkılar okunurdu. Şiirleri hafif bir coşku ve geniş kapsamlı bir sanatsal samimiyetle akıyor ve hiçbir sapma veya karmaşıklık olmaksızın kolay bir performansla karakterize ediliyor. (Ali yağmuroğlu'ndan alınmış bilgiler 2024)

Vatan Sevgisi :

Vatan anlamı "üzerinde yaşanılıp doğup büyüdüğümüz toprak parçasına vatan denir" (Mevlut Sarı, ? , 475).

(bir insanın doğup büyüdüğü, kültürünü ve tarihini paylaştığı topraklara karşı duyduğu derin sevgi, bağlılık ve sadakat duygusudur). Bu sevgi, kişinin vatanını koruma, geliştirme ve gelecek nesillere daha iyi bir şekilde bırakma sorumluluğu ile birleşir. Vatan sevgisi, yalnızca bir coğrafi bölgeye duyulan bağlılık değil; aynı zamanda o ülkenin tarihine, diline, kültürüne ve değerlerine saygı göstermeyi içerir. Bu kavram, birçok milletin tarihinde önemli bir yere sahiptir ve vatanseverlik olarak da adlandırılır. İnsanlar, vatana duydukları bu sevgi sayesinde savaşlarda mücadele etmiş, zor dönemlerde fedakârlıklarda bulunmuş ve ülkelerinin bağımsızlığını veya refahını

korumak için çaba göstermişlerdir. Vatan sevgisi, bireyleri toplumla ve milletle daha güçlü bir şekilde birleştirir. "Vatan sevgisi ayrıca toplumsal dayanışmayı artırır ve bireylerin ülkelerinin geleceği için sorumluluk almasını teşvik eder". Eğitimde, sanatta ve siyasette bu kavram sıkça vurgulanır; çünkü vatanını seven bireylerin ülkesinin gelişmesine katkıda bulunacağına inanılır. O yüzden vatan sevgisi, bir insanın köklerine, kültürüne, tarihine ve toplumsal değerlerine sahip çıkması, bu değerleri koruyup gelecek nesillere aktarma sorumluluğu taşıması anlamına gelir. Namık Kemal'e göre vatan sevgisi (Her sevginin üstündedir vatan havasını teneffüsle başlayan hayat) (Benarlı, 1998:892).

Yurt Özlemi:

Yurt özlemin anlamı "yurttan ayrı kalındığında duyulan özlem". Irak Türkmen yazarı Abdul Hakim Rıza oğluna göre yurt özlemi (Doğup yetiştiğimiz toprağın özlemi öyle bir duygudur ki sayıdan uzaklaştıkça kara kara dalgalanır... insanın her tarafını gurbet ve hasret sancıları kaplar... içine gamlı bir çöküntünün sındığını his eder bu özleyiş insanın ümitsiz feryadları'nın aynilteleri içinde bir korkulu rüya gibi ruhlerin uygulayan bütün güçlerini gerer, çöşdurur ve şahlandırır. Bu özleyiş ruh ve şuurlarda tesellisiz bir fanilik hüznü yaratır). (Rıza oğlu,1986:22)

Ali yağmuroğlu'nun Şiirlerin'de Yabancılık ve vatan sevgisi

Türkmen yurduna, sevgi, can ve heyecan veren bereketli yağmur gibi yağan bir demet şiir. Bakır Dedenin torunundan bakır gibi içten taşarak gelen, öğütler ve milli heyecan dolu, kağıd'a dökülen mısralar. Telafer'den Mendeliye, Bosna'dan Çeçenistan'a uzanan bir deste gül. Taşı toprağı Türk olan Türkmen elinin yetiştirdiğı, Bakır dedenin öğütlerini bugünün insanlarına engin duyguları içinde şiirleriyle yetiştiren vatan sevdasıyla Babagürgür ateşle yanan pişen bir şair. (Demirçi,2011: 494).

SORAN KİM

Hep kimsesiz beslendik

Arayan kim soran kim

Her millete seslendik

Arayan kim soran kim

Dilim Türk'tür şanıım Türk

İlim Türk'tür şanıım Türk

Damarlarda kanım Türk

Arayan kim soran kim

Terk etmeyiz ilimiz

Yok olmasın dilimiz

**Boş kalmasın elimiz
Arayan kim soran kim**

**Ya sağır ol ya da kör
Ya siyah ol ya da mor
Can kurtarmak bile zor
Arayan kim soran kim
Kimse duymaz sesimiz
Bos kaldı kafesimiz
Tükendi nefesimiz
Arayan kim soran kim**

**Dünya bize sok baha
Neler görmedik daha
Umut kaldı ALLAHA
Arayan kim soran kim**

**Kerkük adlı güzelim
Kahramanlık çizelim
Bilmem nasıl düzelim**

Arayan kim soran kim (yağmuroğlu, Ankara:2016)

Bu şiir, bir tür ağıt niteliğinde olup kimlik, kültür ve aidiyet temalarını ele alır. Genel olarak, kimliklerinin ve varlıklarının farkına varılmadığı, unutulmuş ya da göz ardı edilmiş bir topluluğun içsel çığlığını dile getirir. Şiirde dile getirilen "Arayan kim, soran kim" ifadesi, toplumun sahipsiz kaldığı, dışlandığı ve kimsesiz bırakıldığı duygusunu vurgular.

Başlıca temalar:

1. Yalnızlık ve Kimsesizlik:

"Hep kimsesiz beslendik" ve "Arayan kim, soran kim" dizeleri, toplumun yalnızlığına ve çaresizliğine vurgu yapar. Şiir, topluluğun kimse tarafından fark edilmediği ve desteklenmediği hissini yansıtır.

2. Milli Kimlik ve Kültür:

"Dilim Türk'tür, şanımlı Türk" ve "Damarlarda kanım Türk" dizeleri, bu topluluğun milli kimliği ve kültürel aidiyetine işaret eder. Ancak, bu aidiyetin korunamaması ve dışlanmışlık hissi, kültürel değerlerin ve dilin kaybolma tehlikesine dikkat çeker.

3. Dil ve Kültürün Korunması:

"Terk etmeyiz ilimiz, yok olmasın dilimiz" dizeleri, dilin ve kültürel değerlerin korunması gerektiğini vurgular. Toplumun kültürünü ve kimliğini kaybetme korkusunu ifade eder.

4. Umut ve Keder:

"Umut kaldı ALLAHA" dizeleri, çaresizlik ve umutsuzluğun doruk noktasında olduğunu, ancak yine de Allah'a yönelerek bir umut ışığı arandığını gösterir. Toplumun dünyadaki zorluklarla baş edemeyecek kadar yıprandığını ifade eder.

5. Kerkük'e Özlem ve Yıkım:

Son dizelerde "Kerkük adlı güzelim" ve "Kahramanlık çizelim" ifadeleriyle Kerkük'e olan bağlılık ve özlem dile getirilir. Ancak bu özlem, şehrin yaşadığı zorluklar ve bozulan düzen ile karışık bir şekilde sunulur.

Bu şiir, özellikle Türklük, milli kimlik, Kerkük ve kültürel aidiyet gibi temalar etrafında şekillenmiş, kaybolan değerlere ve sahipsizlik duygusuna dikkat çeken bir feryat niteliğindedir.

Şairimiz (**Şehit**) kasidesinde, şehitliğin Türk ve Türkmen kültüründe ne kadar önemli bir yere sahip olduğunu, kayıpların bir trajedi değil, onur vesilesi olarak görüldüğünü ortaya koyar. Şair hem duygusal bir ağıt havasında hem de kahramanca bir tavırla şehitlerin ölümünün aslında bir son değil, daha büyük bir mertebeye erişim olduğunu ifade eder. Bu şiir, şehitliği yüceltirken aynı zamanda bu kavram etrafında bir milli birlik ve beraberlik hissi yaratır:

Yazıktır dökülsün, gözümünden yaşlar

Şehitlik bizlere, şereftir şeref

Sayılmaz Türkemende, kesilen başlar

Şehitlik bizlere, şereftir şeref (Yağmuroğlu, Ankara:2016).

Türkmenlerin uğradıkları soy kırımları, şiirlerindeki duygu seli içerisinde, 14 Temmuz 1959 Türk soykırımı, 1980 yılındaki idamları, anlatan (**14 Temmuz ve Kerkük**) şiirden birkaç mısra:

41 sene doldu matem bitmedi

Atalar, İhsanlar izi gitmedi

Albaylar, koçaklar, Rıza yetmedi

Ne kadar şehit var bağında Kerkük

Şehitler kan ağlar çağında Kerkük (Demirçi,2011: 494).

Bu şiir, Türk dünyasının önemli kentlerinden biri olan Kerkük'e ve oradaki tarihsel olaylara, acılara, şehitlere atıfta bulunan bir ağıt niteliğindedir. Şiirde, Kerkük'te yaşanan dram, acı ve şehitler üzerinden bir anlatım sunulmaktadır. Bu şiir Kerkük'ün tarihine ve orada yaşanan trajik olaylara bir ağıt niteliğinde olup, şehitlere, kahramanlara ve hala bitmeyen acıya işaret eden derin bir duygusallık taşır.

Şairimizin Türklük uğruna binlerce şehit bir destan yazarak, (**Altun Köprü**) şiirini de aşağıdaki beytler de görmekteyiz:

Altun Köprü doksan birin martında

Şehitleri taşıyorum sırtımda

Öyle zulüm hangi dinin şartında

Yaşam bitti, bugün Köprü çöl oldu

Türkmen kanı sokaklarda göl oldu (Demirçi,2011: 495).

Bu şiir, Irak Türkmenlerinin yaşadığı büyük bir trajediyi ve zulmü anlatan bir ağıttır. "Altun Köprü" Irak'ın Kerkük iline bağlı bir Türkmen kasabasıdır. "Doksan birin martin da" ifadesi, 1991 yılında Saddam Hüseyin rejiminin, Körfez Savaşı sonrasında Türkmenlere karşı uyguladığı baskı ve katliamları işaret eder. Bu şiir, o dönemde Türkmenlere yapılan zulümleri ve acıları dile getirmektedir.

Şairimiz yalnız, Türkmeneli, Türkmenleri iç aleminin duygularında canlandırarak dile getirmemiş, coşmamış, nerede Türk varsa O orda olmuş, kalbi orada atmış, ruhu o semalarda dolaşmış Kerkük'ü düşünerek oraları şiirleştirmiştir.

Uçaklar füzeler Bosna'yı sardı. Bu mısralarda sanki bugünkü Telaferi görmüş, Bosna gibi Telaferin başına gelenleri, gelecekleri yıllar önce sezmiş gibi. **(Çeçenistan)** şiirinde:

Çeçenistan kan veriyor

Tarihine şan veriyor

Göz kırpmadan can veriyor

Bir bilelim sebebi ne? (Demirçi,2011: 495).

Bu şiir, Çeçenistan'ın tarihine, mücadelesine ve halkının fedakarlıklarına vurgu yapan bir eserdir. Şiirin her dizesinde, Çeçenistan'ın tarih boyunca karşılaştığı zorluklar, bağımsızlık mücadelesi ve halkının cesareti tematik olarak işlenmiştir.

Diyerek, bağımsızlık ve özgürlük için kanlarını dökenleri ima ederek Kerkük'ü hatırlatıyor. **(Memleket)** şiirinde:

Bir memleket var ki milleti sürgün

Ateşler püskürür yüreği gür, gün

Kurtulur milletim umudum bir gün

O memleket gönlü imanla dolu

Mertliktir mesajı doğrudur yolu (yağmuroğlu, 2016:14)

Bu şiir, derin bir vatanseverlik ve inanç dolu bir söylemi işliyor. şiir, zorlu şartlar altında olan bir milletin direnişini, inancını ve sonunda kurtuluşa ereceğine dair umudunu anlatıyor. Vatanseverlik, iman ve mertlik gibi değerler ön plana çıkarılarak, güçlü bir milli bilinç ve ahlaki duruş sergileniyor.

(Hedef Turan) şiirinden aşağıdaki dördlüğü ele aldık:

Üç kartal pençesi bir kurd'un başı

Tablolar çizerek açar semaya

Bir Bayrak kucaklar toprağı taşı

Güneşi Turan'dır saçar semaya (Demirçi,2011: 495-496).

Bu şiir, Turancılık ve Türk milliyetçiliği üzerine inşa edilmiş sembolik bir anlatıma sahip. Türk tarihi, bozkurt mitolojisi, bayrak ve vatan kavramları etrafında şekillenen bu şiir, Türk milletinin birlik ve beraberliği, gücü, özgürlüğü ve Turan ideali üzerinden bir gelecek vizyonu sunuyor. Gösterilen semboller üzerinden bir destan yaratma çabası, şiirin temel özelliklerinden biridir.

Turan Türk dünyasının kuruluş büyük turandadır, birleşmedir, birlik beraberlik içerisindedir. Ne doğru düşünmüştür şairimiz. **(Kerkük)** kasidesinde şöyle anlatıyor:

Haydi silkin, haydi sustur herkesi

Bir gençlik yarat ki gelsin sedası

O' zaman yadların kurur nefesi

Yüksekten yükseğe tırman Kerkük'üm (Demirçi,2011: 496).

Bu şiir, millî duyguları ve halkın birliğini dile getiren güçlü bir temaya sahip. Kerkük özelinde bir çağrı niteliği taşıırken, aynı zamanda gençliğin dirilişini ve yükselişini vurguluyor. Şiirin ana temaları vatanseverlik, gençliğin enerjisi, bağımsızlık arzusu ve yabancı güçlere karşı direniş olarak öne çıkıyor.

Demekten de kendini almıyor, silkinmeden, kendine gelmeden, çalışmadan, sevgi çemberini oluşturmada, kırmadan, bu çembere girmeden, katılmadan Turan'a varılmaz **(sevgi çemberi)** kasidesinde şöyle anlatıyor :

Mendeli'den Telafer'e

Türkmen eli bahtı kara

Mertliği sen bizde ara

Bu bizde sevgi çemberi (Demirçi,2011: 496).

Şiir Türkmen kültürünün zorluklar ve değerler açısından bir yansıması gibi görünüyor. Türkmenlerin yaşadığı bölgenin zorlukları, cesaretin ve sevginin önemini vurgulayan bir yapıdır.

Sevgi çemberinde Yağmuroğlu'nun yüreği yalnız milli heyecan, Türklük aşkı ile dolu değil. Engin yüreğinin bir köşesinde, kendi şiiri ile **(Gönül kapısı)** vardır:

Çalma gönül kapısını

Viranedir gönül evi

Felek yıktı yapısını

Virandır gönül evi (Demirçi,2011: 496).

Şiir, gönül evinin bozulmuş, harabe olduğunu ifade eder ve bu bozulmanın nedenini, kaderin veya felek tarafından yapısının yıkılmasında bulur. Şiirin ana teması, kalpten ve duygulardan yana yaşanan hüsrana ve kederdir.

Kerkük, Erbil, Telafer, Altunköprü yalnız, Kerkük yanıyor
söndüreni, ateşi söndürmek için su vereni yok. Şairin aşağıdaki
dörtlüğünü ele aldık :

Göz açıp bak Kerkük'üm

Her yanı yak Kerkük'üm

Sarı yeşil boz kara

Değişmez ak Kerkük'üm (yağmuroğlu,2016: 110).

Bu şiir, Kerkük şehrine duyulan derin sevgiyi ve bağlılığı ifade ediyor. Şair, Kerkük'ü gözlemleyip, onun çeşitli renkleri ve özellikleri üzerinden duygularını dile getiriyor. Şiir, Kerkük'ün hem fiziksel hem de kültürel özelliklerini yücelterek, bu şehre olan derin sevgiyi ve bağlılığı ifade ediyor.

Şair aşağıdaki beytler de Türk olduğunu (**Türk Doğmuşam**) şiirini de dile getirmektedir:

Türk dünyası Türke ordu

Her üç kıta Türk gördü

Hara baksan Türkün yurdu

Çadırlardan yurt kurmuşam

Ne mutlu ki Türk doğmuşam (Türkmen yazarı, 2021:46)

Bu şiir, Türk milletinin köklü tarihine ve coğrafi genişliğine vurgu yapar. Şiirin her dizesi, Türklerin tarihsel ve kültürel mirasını yüceltir. Şiir, Türklerin tarih boyunca geniş bir coğrafyada varlık gösterdiklerini, bu topraklara sahip olduklarını ve Türk kimliğini yüceltme üzerine odaklanır.

Şairin (**Geliyorum**) şiirinde de şöyle anlatıyor:

Hadı kuşan Kerkük sıyr kılınca

Geliyorum işte yoldayım yolda

Kurtarmam terini alamam dinci

Geliyorum işte yoldayım yolda (Küzeci, 2006:79)

Bu şiir, milli ve manevi bir çağrıya odaklanan, kararlı bir sesle yazılmış. Şair, bir mücadele ve direniş duygusunu öne çıkararak, Kerkük gibi sembolik ve tarihî bir mekân üzerinden bir davaya hizmet etmeye, mücadele etmeye hazır olduğunu ifade ediyor. Şiir, yoğun bir milliyetçi, kahramanca bir ruh taşımakta. Geçmişin hatıralarıyla ve geleceğe dönük umutlarla yazılan bu şiir, mücadeleye çağrı niteliğinde. Dilindeki sertlik, mücadele azmini ve aynı zamanda karşısındaki duruma karşı sert bir tavır sembolize ediyor.

Şairin şiirlerinin belagat ve zarafetiyle öne çıktığını, şairler ve okuyucular arasında yüce bir yere sahip olduğunu, manalarının yeni, görüntülerinin açık, cümlelerinin zarif ve sözleriyle zenginleştiğini görüyoruz. Şiirleri coşku ve duyguyla akıyor, insanın kalbine, vicdanına, vatanseverlik duygusuna hitap ediyor. Şiirin ruha daha

yakın olması ve duygular üzerinde daha etkili olması için sunum sırasında ortaya yerleştirdiği güzel ifadeleri ve görselleri de unutmayalım.

Yağmuroğlu Kerkük adını övmek üzere (**Adı güzel Kerkük'ü**) aşağıdaki kasidesinde dile getirmiş :

**Şu beylerin sokağında
Büyümüşüm kucağında
Ot kalmadı ocağında
Adı güzel Kerkük'ümün**

**Şaturlusu, Musallası
Hem koryası hem kalesi
Kifri, Dakuk, Tuz balası
Adı güzel Kerkük'ümün
Hasa kuru kalesi çöl
Her bir semti oldu bir yol
Gürgür coşar yine bol, bol
Adı güzel Kerkük'ümün**

**Şu kıtlıkta pazarı çok
Hasta gibi azarı çok
Şairi çok yazarı çok
Adı güzel Kerkük'ümün**

**Dünkü cennet, bugün böyle
Ne gördüysen sende söyle
İşte böyle işte şöyle**

Adı güzel Kerkük'ümün (Türkmen yazarı, 2018:33)

Bu şiir, Kerkük'ün güzelliklerini, tarihini ve kültürel zenginliğini anlatan bir övgü niteliğindedir. Şiir, Kerkük'ün coğrafi ve kültürel özelliklerine dair ayrıntılara yer verirken, aynı zamanda şehirdeki değişimlere de değinmektedir. Şiirin bazı bölümleri şu şekilde analiz edilebilir:

1. İlk Kısım: Kerkük'ün güzellikleri ve tarihi özelliklerine vurgu yapılır. "Su beylerin sokağında büyümüşüm" ifadesi, yazarın bu şehirle olan kişisel bağını ve yaşadığı yerin önemini vurgular. Kerkük'ün çeşitli bölgeleri ve güzellikleri hakkında bilgi verilir.
2. İkinci Kısım: Kerkük'ün çeşitli yerleşim birimleri ve karakteristikleri tanıtılır. "Kifri, Dakuk, Tuz balası" gibi yer isimleri, Kerkük'ün etrafındaki yerleşim yerlerini ve bu yerlerin şehirdeki önemini belirtir.

3. Üçüncü Kısım: Kerkük'ün farklı yönleri, yolları ve coğrafi özellikleri ele alınır. "Hasa kuru kalesi çöl" ifadesi, şehirdeki coğrafi zorlukları ve yolların önemini ortaya koyar.

4. Dördüncü Kısım: Kerkük'ün sosyal ve kültürel hayatına dair bilgiler verilir. Pazarlar, yazarlar ve şairler gibi sosyal unsurların vurgulanması, şehrin kültürel zenginliğini ve çeşitliliğini gösterir.

5. Beşinci Kısım: Şiirin bu kısmında, Kerkük'ün geçmişteki güzelliği ve bugünkü durumu arasında bir karşılaştırma yapılır. Şehirdeki değişimlere ve mevcut durumun eski güzelliklere nasıl dönüştüğüne dair bir gözlem bulunur.

Genel olarak, şiir Kerkük'ün tarihini, kültürel çeşitliliğini ve coğrafi özelliklerini yücelten bir anlatım sunar, aynı zamanda şehirdeki değişimlerin de altını çizer.

Şairin hayal gücünün ve hassas duygusallığının uçsuz bucaksız, atmosferlerde girdap gibi döndüğü iffetli vatan sevgisi hakkında '**Ben kimim**' şiirini aşağıdaki beyitte anlatmaktadır:

Sürdürmüşem at denize

Tarih yazmış bunu size

Mavi bayrak ay yıldız

Turan kurup and etmişem

Türk'e kemal getirmişem (Türkmen yazarı,2022)

Bu şiir, milliyetçi ve vatansever bir temayı işler. Genel olarak, şiir milliyetçi bir ruh taşıyor ve Türk ulusunun tarihini, sembollerini ve ideallerini yüceltiyor.

şair aşağıdaki şiirinde (**Vatan**)'a hitap etmektedir:

Kim gördü cennet, anlat cennetten

Doğuştan buradayım, bir neslim vardır

Çöreğe razıyım, balsa minnetten

Bu yurttan doğdum bir aslım vardır

Doğrudan doğruyuz, sözümüz gibi

Bekleriz vatani, gözümüz gibi

Çeki düzen verip, özümüz gibi

Tarih sayfasında bir faslım vardır

Durmadan okuyup, kültürün ekle

Şu petrol yatağın, dört gözle bekle

Bir hurma dalı, ol başını dikle

Dört mevsim içinde, bir faslım vardır

Yurdumun üstünde hiç güneş batmaz

Parmaklar tetikte, gençleri yatmaz

Dağları almadan, tepeler satmaz

Kerem gibi, yağmur, bir aslım vardır (yağmuroğlu, 216:29)

Bu şiir, vatan sevgisini ve milliyetçiliği derinlemesine işleyen bir eser. Şiirin genelinde, yazarın doğup büyüdüğü topraklara olan bağlılığı ve vatan sevgisi ön plandadır. İşte şiirin analizine dair bazı noktalar:

1. Cennet ve Vatan Kavramları: Şiirin başında, "cenneti" gören kişilerin sayısının az olduğunu belirterek, vatanın kendisinin cennetten daha değerli olduğu vurgulanıyor. Burada, vatanın kutsal ve yüce bir yer olarak tasvir edildiği görülüyor.

2. Doğrudan Bağlılık: Şair, "doğuştan buradayım" diyerek, köklerinin ve bağlılığının doğal ve köklü olduğunu ifade ediyor. Ayrıca, "bir neslim vardır" ifadesiyle, geçmişten gelen kültürel ve tarihsel mirasa vurgu yapılıyor.

3. Toprağa Bağlılık: Şiirin ilerleyen bölümlerinde, vatanın kendisine olan bağlılık, toprak ve kültürle ilişkilendiriliyor. "Çöreğe razıyım" ve "balsa minnetten" gibi ifadeler, vatanın her haline kabul ve minnettarlığı ifade ediyor.

4. Tarih ve Kültür: Şair, tarih ve kültürü vurgulayarak, vatanın geçmişten gelen değerlerinin önemine dikkat çekiyor. "Tarih sayfasında bir faslım vardır" ve "kültürün ekle" ifadeleri, bu değerlerin sürekliliğine işaret ediyor.

5. Doğa ve Zorluklar: Dağların ve tepelerin alınması gerektiğini belirterek, vatanın korunması ve savunulması gerektiğine dair bir mesaj veriliyor. "Kerem gibi, yağmur, bir aslım vardır" dizesi ise, bu bağlılığın doğa ile iç içe olduğunu ifade ediyor.

6. Vatanseverlik: Şiirin son kısmında, gençlerin vatan için sürekli tetikte olduğu ve toprakların korunması gerektiği vurgulanıyor. "Parmaklar tetikte, gençleri yatmaz" ifadesi, bu vatanseverliğin sürekli bir çaba gerektirdiğini ortaya koyuyor.

Genel olarak, şiir, vatan sevgisi, kültürel miras ve tarihi değerlerin ön planda olduğu, milliyetçi bir bakış açısıyla yazılmış bir eserdir.

Sonuç :

Yağmurun şiir üslubu, fikri ve anlatım şekli yeni olduğu için sözlü yapılardan ve zarif süslemelerden uzak, sade ve akıcıdır. Şiirleri kişiliğinin ayna görüntüsüdür ve kendisi bunun en iyi örneğidir. Alçak gönüllü, halinden memnun ve zayıf iradeli bir insan değil, şikayet, nostalji, flört, yabancılaşma, coşku ve güçlü bir meydan okuma buluyoruz. Şiirlerini hiciv tarzında besteledi. Yağmurun şiirini sınıflandırırsanız Yağmuroğlu'nun yazılarında vatansever şiirin geniş yer tuttuğunu Klasik olarak onun bilinen şiir, tasvir ve övgü amaçlarına göre sınıflandırıldığını görüyoruz. Şairin şiirleri yapı itibarıyla sade, cümleleri tanım ve anlam bakımından açıktır, güçlü, tatlı duygularla akıyor, hüznün ve kederle karışık yoğun müzik melodilerine göre akıyor. Şair ayrıca hoyrat da yazmıştır. Onun üslubunda ifadenin doğruluğu, manaların büyüğü ve kelimelerin zarafeti vardır. Şiiri akıcı, manası açık, anlamı zarif, incelikli sanatlardan yoksun ve fikrini açıkça ifade eden bir şiirdir. Şairin şiirleri dağınık halde kalmış, gazete ve dergi sayfalarında dolaşmış, sanatçıların ağızlarında söylenmiş, ilahiler söylenmiştir. Onları (Sevgi Çemberi) adını verdiği bir kitapta toplayana kadar, onların imgeleri ve anlamları konusunda yaratıcıydı. Yukarıdakilerden şairin şiirlerinin amaçlı, vatansever bir yaklaşıma sahip olduğunu ve yazılarının geniş bir alanını kapladığını, bu şiirler Yağmur'un düşüncesinden, özgürlük ve bağımsızlık mücadelesi veren halkının yaşadığı acıdan doğduğunu görüyoruz.

Kaynaklar:

Banarlı, Nihad, (1998), *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi*, 2.cil, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.

Beyatlı, Hidayet, (1986), *Abdul Hakim Rızaoğlundan Seçmeler*, zaman yayınevi, Bağdat.

Demirci, Nefi, (2011), *Kerkük*, 2. Baskı, ural yayınevi, İstanbul.

Mevlut, Sarı, (1980), *El-Mevarid Türkçe-Arapça lügat*, bahar yayınevi, İstanbul.

Yağmuroğlu, Ali, (2018), *Adı Güzel Kerkük*, sayı.8, yıl.3, S.33.

yağmuroğlu, Ali, (2021), *Türk Doğmuşam*, sayı.22, yıl.6, S.46.

yağmuroğlu, Ali, (2022). *Ben Kimim*, sayı.23, yıl.6, S.74.

Yağmuroğlu, Ali, (2024), *kendi şairden alınan bilgiler*.

yağmuroğlu, Ali, (2016), *Sevgi çemberi* 2. Baskı, Ankara.

Küzeci, Şemsettin, (2006), *Kerkük Şairleri (Irak Türkmen Şairleri)*, 1.cilt. Ankara.

الغربة وحب الوطن في اشعار الشاعر التركماني العراقي علي ياغموور أوغلو

الأستاذ المساعد يلدز سعدالدين عبدالغني

جامعة بغداد/ كلية اللغات/ قسم اللغة التركية

Yildz.s@colang.uobaghdad.edu.iq

الملخص:

تزخر مدينة كركوك بالعديد من الأدباء والشعراء الذين كتبوا روائع الأدب التركماني، والتي تبقى بمثابة مقلقات شعرية جميلة يتناقلها الناس من جيل إلى جيل. يأتي الشاعر التركماني العراقي علي ياغموور أوغلو في مقدمة شعراء كركوك وشعراء العراق والذي يتدفق شعره حماساً وطنياً وابداعاً فنياً واسع الأفق متصفاً بالاداء السهل الذي يخلو من الزيف والتعقيد، حيث نرى مجموعة قصائده التي تتساقط على الأوراق مثل المطر تفيض بالوطنية والحب لشعبه التركماني. انها باقية ورد تمتد من تلغفر إلى مندلي، ومن البوسنة إلى الشيشان. علي ياغموور أوغلو، الشاعر الذي نشأ وتربى بين أبناء شعبه من التركمان، ارغم على مضض أن يعيش بعيداً عن وطنه وهو الذي تفيض قصائده بالحب لوطنه. كثيراً ما كتب الشاعر أوغلو قصائد الرثاء بمشاعر وطنية معبراً عن آلامه وضيقه وصرخاته. ان قصائد هذا الشاعر تنحو منحى وطني هادف يأخذ مساحة واسعة من كتاباته وان هذه القصائد ولدت من فكر ياغموور أوغلو ونظرتة الى الواقع المرير الذي عاشه شعبه المناضل من اجل الحرية والاستقلال. في هذا البحث وبعد ان تناولنا حياة الشاعر، شخصيته الادبية وأعماله، حاولنا في هذا البحث الكشف عن معاناة الغربة وحب الوطن في أشعار الشاعر. وأخيراً، نرجوا ان يكون هذا البحث مفيداً لقرائه.

الكلمات المفتاحية: الشعراء التركمان العراقيون، المشاعر الوطنية، علي ياغموور أوغلو.